KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 12.5.2004
COM(2004) 374 konečná verzia

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU PRE REGIÓNY

Biela kniha o verejnoprospešných službách

OBSAH

1. Úvod 3

2. Spoločná zodpovednosť verejného orgánu v Únii 4

2.1. Základný komponent európskeho modelu 4

2.2. Zodpovednosť za verejné orgány 5

2.3. Spoločná zodpovednosť Únie a jej členských štátov 6

3. Vedúce princípy prístupu Komisie 7

3.1. Umožniť verejným orgánom operovať v blízkosti občanov 7

3.2. Dosiahnuť ciele verejnej služby v rámci konkurenčných otvorených trhov 7

3.3. Zabezpečiť jednotu a univerzálny prístup 8

3.4. Udržať vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a istoty 8

3.5. Zabezpečiť práva spotrebiteľov a používateľov 9

3.6. Monitorovať a hodnotiť plnenie 9

3.7. Rešpektovať rôznorodosť služieb a situácií 10

3.8. Zvyšovať transparentnosť 10

3.9. Zabezpečiť právnu istotu 11

4. Nové orientácie na jednotnú politiku 11

4.1. Rešpektovanie rôznorodosti v jednotnom rámci 11

4.2. Vyjasnenie a zjednodušenie právneho rámca na odmeňovanie povinností verejnej služby 12

4.3. Poskytnutie jasného a transparentného rámca na výber podnikov poverených verejnoprospešnou službou 15

4.4. Plné uznanie všeobecného prospechu v sociálnych a zdravotníckych službách 16

4.5. Prognózovanie výsledkov a hodnotenie výkonnosti 17

4.6. Revízia sektorových politík 19

4.7. Odraz našich vnútorných politík v našej medzinárodnej obchodnej politike 20

4.8. Podpora verejnoprospešných služieb v spolupráci na rozvoji 20

PRÍLOHA

1. ÚVOD

V posledných rokoch sa diskusia o európskom modeli spoločnosti sústredila na úlohu Európskej únie vo formovaní budúcnosti verejnoprospešných služieb[1]. Uznávajúc zásadný význam dobre fungujúcich, dostupných, cenovo prístupných a vysoko kvalitných verejnoprospešných služieb pre kvalitu života európskych občanov, životné prostredie a konkurencieschopnosť európskych podnikov prijala Európska komisia Zelenú knihu o verejnoprospešných službách,[2] ktorá spustila rozsiahlu verejnú konzultáciu o tom, ako najlepšie podporiť poskytovanie vysoko kvalitných verejnoprospešných služieb v Európskej únii. Zelená kniha vyzvala na pripomienkovanie celkovej úlohy Európskej únie v definovaní cieľov verejných služieb, ktoré sledujú verejnoprospešné služby, a spôsob organizácie, financovania a hodnotenia týchto služieb.

Diskusia, ktorú Zelená kniha otvorila, sa stretla s pomerne veľkým záujmom a mnohé zainteresované strany ju uvítali. Komisia dostala skoro 300 príspevkov od veľmi rôznych respondentov vrátane mnohých členských štátov[3]. Pracovníci Komisie vypracovali správu o verejnej konzultácii, ktorá analyzuje predložené príspevky a poskytuje základný materiál k tejto Bielej knihe[4].

Komisia čerpá z tejto diskusie svoje závery v Bielej knihe v súlade s požiadavkou, ktorú Európsky parlament vzniesol vo svojom uznesení k Zelenej knihe 14. januára 2004[5].

O otázkach nastolených v Zelenej knihe diskutoval aj Európsky hospodársky a sociálny výbor[6] a Výbor pre regióny[7], ktoré predložili aj svoje názory.

Navyše sa verejnoprospešné služby stali aj predmetom intenzívnej diskusie v rámci Dohovoru o budúcnosti Európy.

Rôzne otázky týkajúce sa hospodársky všeobecne prospešných služieb nakoniec preskúmal aj Súdny dvor, najmä v súvislosti s ich financovaním, a vydal medzné rozhodnutie o odmeňovaní verejných služieb[8].

Diskusia odhalila pomerne veľké rozdiely v názoroch a pohľadoch. Napriek tomu sa však zdá, že sa objavil konsenzus o potrebe zabezpečiť harmonickú kombináciu trhových mechanizmov a poslaní verejných služieb. Verejnoprospešné služby a

---

1 Pozri definíciu pojmov v prílohe 1

2 COM(2003) 270, 21.5.2003

3 Úplné znenie príspevkov je k dispozícii na webovej stránke Komisie: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/service_general_interest/comments/public_en.htm

4 Správa o verejnej konzultácii k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, pracovný materiál Komisie, SEC(2004) 326, 15.03.2004, je k dispozícii na: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/service_general_interest

5 Rezolúcia Európskeho parlamentu k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, 14.01.2004, (T5-0018/2004)

6 Stanovisko k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, CESE 1607/2003, 11.12.2003.

7 Stanovisko Výboru pre regióny k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách z 20. novembra 2003, CdR 149/2003 v konečnom znení

8 Rozsudok z 24. júla 2003 v kauze C-280/00 Altmark Trans

kontext, v ktorom sa poskytujú vrátane samotnej Európskej únie, sa permanentne vyvíja a bude vyvíjať aj naďalej. Komisia predložením tejto Bielej knihy neplánuje uzavrieť diskusiu, ktorá sa vyvinula na európskej úrovni. Jej cieľom je prispieť k prebiehajúcej diskusii a ďalej ju viesť definovaním úlohy Únie a rámca, ktorý umožní riadne fungovanie týchto služieb.

Biela kniha uvádza prístup Komisie k vývoju pozitívnej úlohy Európskej únie v napredovaní rozvoja vysoko kvalitných verejnoprospešných služieb a predstavuje hlavné prvky stratégie zameranej na zabezpečenie prístupu k vysoko kvalitným službám za primerané ceny pre všetkých občanov a podniky v Únii. Dokument sa sústreďuje len na niekoľko kľúčových otázok diskusie, lebo nie je možné zaoberať sa všetkými otázkami nastolenými počas verejnej konzultácie. Špecifickejšie problémy sa budú rozoberať v kontexte relevantných politík.

2. SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ VEREJNÉHO ORGÁNU V ÚNII

Verejná diskusia o Zelenej knihe ukázala, že existuje rozsiahla dohoda o význame vysoko kvalitných verejnoprospešných služieb pre európske spoločnosti. Rozdelenie úloh a právomocí medzi Úniou a členskými štátmi vedie k spoločnej zodpovednosti Únie a verejných orgánov v členských štátoch, ale za podrobnú definíciu služieb, ktoré sa budú poskytovať, a za dodávanie týchto služieb sú stále zodpovedné členské štáty.

2.1. Základný komponent európskeho modelu

Diskusia o Zelenej knihe dôrazne potvrdila význam verejnoprospešných služieb ako jeden z pilierov európskeho modelu spoločnosti. Napriek niekedy podstatným rozdielom v názoroch a pohľadoch rôznych účastníkov diskusie ukázala konzultácia rozsiahly konsenzus o potrebe zabezpečiť poskytovanie vysoko kvalitných a cenovo prístupných verejnoprospešných služieb všetkým občanom a podnikom v Európskej únii. Potvrdila aj existenciu spoločnej koncepcie verejnoprospešných služieb v Únii. Táto koncepcia odráža hodnoty a ciele Spoločenstva a je založená na skupine spoločných prvkov vrátane univerzálnej služby, kontinuity, kvality služby, cenovej prístupnosti, ako aj na ochrane používateľov a spotrebiteľov.

V Únii sú verejnoprospešné služby stále nepostrádateľné na zabezpečenie sociálnej a územnej jednoty a konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva. Občania a podniky právom očakávajú prístup k cenovo dostupným, vysoko kvalitným verejnoprospešným službám v celej Európskej únii. Pre občanov Únie je tento prístup základným komponentom európskeho občianstva a je potrebný na to, aby im umožnil plne využívať svoje základné práva. Pre podniky je dostupnosť vysoko kvalitných verejnoprospešných služieb neodmysliteľným predpokladom konkurenčného obchodného prostredia. Poskytovanie vysoko kvalitných, dostupných a cenovo prístupných verejnoprospešných služieb, ktoré spĺňajú potreby spotrebiteľov a podnikov, je preto dôležitým prvkom, ktorý prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa Únie „stať sa najviac konkurencieschopným a najdynamickejším hospodárstvom na svete založeným na poznatkoch a schopným udržateľného

hospodárskeho rastu s viacerými a lepšími pracovnými príležitosťami a väčšou sociálnou previazanosťou[9]".

Ako zdôraznila Komisia v Zelenej knihe, verejnoprospešné služby pomáhajú dosahovať ciele Únie vo veľkom počte politík Spoločenstva. Politiky Spoločenstva zároveň významnou mierou prispievajú k zlepšovaniu kvality, výberu a efektívnosti viacerých verejnoprospešných služieb.

V súlade s princípmi uvedenými v článku 16 Zmluvy[10] a v článku 36 Charty základných práv[11] sa Komisia zaviazala plne brať do úvahy špecifickú úlohu verejnoprospešných služieb v politikách a aktivitách spadajúcich do sféry jej kompetencie. Jej cieľom bude zabezpečiť, aby Európska únia aj naďalej pozitívne prispievala k rozvoju verejnoprospešných služieb ako súčasti európskeho modelu a zároveň rešpektovala rôznorodosť tradícií, štruktúr a situácií existujúcich v členských štátoch. V súlade s princípmi lepšej regulácie[12] bude dosahovaniu tohto cieľa napomáhať predchádzajúce stanovenie vplyvu hlavných iniciatív[13] ako aj pravidelné hodnotenie relevantných politík Spoločenstva.

V tomto kľúčovom bode rozvoja Únie sa bude mimoriadna pozornosť venovať vývoju v nových členských štátoch a ich špecifickým potrebám vyplývajúcim predovšetkým z transformácie ich ekonomík v priebehu posledných dvoch desaťročí.

2.2. Zodpovednosť za verejné orgány

Hoci poskytovanie verejnoprospešných služieb možno organizovať v spolupráci so súkromným sektorom, alebo ho zveriť súkromným či verejným podnikom, definovanie povinností a poslaní verejnej služby zostáva aj naďalej úlohou verejných orgánov na relevantnej úrovni. Relevantné verejné orgány sú zodpovedné aj za trhovú reguláciu a za to, aby prevádzkovatelia plnili poslania verejnej služby, ktorá im bola zverená.

V konzultácii o Zelenej knihe sa zdôrazňovalo, že v rámci konkurenčného vnútorného trhu si verejné orgány musia zachovať právomoci na zabezpečenie efektívneho dosahovania definovaných cieľov verejných politík a rešpektovania princípov demokratického výberu vrátane úrovne kvality a výsledných nákladov. Pre relevantné verejné orgány je dôležité, aby mali k dispozícii adekvátne nástroje a odborné vedomosti a skúsenosti. Jestvujúce predpisy Spoločenstva špecifické pre sektory poskytujú špecifické právne nástroje a právomoci, ktoré orgánom členských

---

9 Lisabonské zasadanie Rady Európy 23. a 24. marca 2000, Závery prezídia, odsek 5. Podrobnosti pozri na http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/intro_en.html .

10 Článok 16 znie: „*Bez ujmy článkov 73, 86 a 87 a na základe miesta, aké zaujímajú hospodársky všeobecne prospešné služby v spoločných hodnotách Únie a ich úloha v podpore sociálnej a územnej jednoty, Spoločenstvo a členské štáty sa v rámci svojich príslušných právomocí a v rámci uplatňovania tejto Zmluvy budú starať o to, aby tieto služby fungovali na základe princípov a podmienok, ktoré im umožňujú plniť ich poslania* "

11 Článok 36 znie: „*Únia uznáva a rešpektuje právo na prístup k hospodársky všeobecne prospešným službám ako sa uvádza v národných zákonoch a postupoch v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva tak, aby podporila sociálnu a územnú jednotu Únie*"

12 Európsky režim: lepšie zákonodarstvo, oznámenie Komisie, COM(2002) 275 v konečnom znení, 5.6.2002

13 Oznámenie Komisie o hodnotení vplyvu, COM(2002) 276, 5.6.2002

štátov umožňujú presadzovať ciele verejných politík. Členské štáty by mali venovať pozornosť predovšetkým stále zložitejším úlohám regulačných orgánov a poskytnúť im potrebné nástroje a prostriedky.

2.3. Spoločná zodpovednosť Únie a jej členských štátov

Komisia už vo svojej Zelenej knihe uviedla, že Zmluva poskytuje Spoločenstvu celý rad prostriedkov na zabezpečenie prístupu používateľov k vysoko kvalitným a cenovo prístupným verejnoprospešným službám v Európskej únii. Verejnoprospešné služby však musia byť definované, organizované, financované a monitorované v prvom rade relevantnými národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi.

Táto spoločná zodpovednosť je koncepciou založenou na článku 16 Zmluvy o ES, ktorý zveruje Spoločenstvu a členským štátom povinnosť, aby v rámci svojich príslušných právomocí zabezpečili, že ich politiky umožnia prevádzkovateľom verejnoprospešných hospodárskych služieb plniť ich poslania. V článku 86(2) Zmluvy o ES[14] sa implicitne uznáva aj právo členských štátov prideliť určité povinnosti verejnej služby ekonomickým prevádzkovateľom a zabezpečiť ich dodržiavanie.

V diskusii o Zelenej knihe sa všeobecne dohodlo, že nie je nevyhnutné zveriť Spoločenstvu ďalšie právomoci v oblasti verejnoprospešných služieb. Komisia s touto analýzou v podstate súhlasí. Zastáva názor, že právomoci, ktoré má Spoločenstvo vzhľadom na verejnoprospešné služby v súčasnosti, sú vhodné a dostatočné na zabezpečenie udržania a vývoja dobrého fungovania služieb v celej Únii.

Komisia zároveň víta novelizáciu ustanovení súčasného článku 16 Zmluvy o ES, ako ich navrhla Európska konvencia v článku III-6 návrhu ústavnej zmluvy. Článok III-6 znie:

„Bez dotknutia článkov III-55, III-56 a III-136 a na základe miesta, aké zaujímajú hospodársky všeobecne prospešné služby ako služby, ktorým všetci v Únii prikladajú význam, ako aj ich úlohy v podpore sociálnej a územnej jednoty sa Únia a členské štáty v rámci svojich príslušných právomocí a v rámci uplatňovania ústavy budú starať o to, aby tieto služby fungovali na základe princípov a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú plniť ich poslania. Tieto princípy a podmienky budú definované európskymi zákonmi."

Keď vstúpi do platnosti ústavná zmluva, toto ustanovenie bude poskytovať ďalší právny základ pre činnosť Spoločenstva na poli hospodársky všeobecne prospešných služieb v rámci právomocí Únie a v rámci rozsahu uplatňovania Ústavy.

---

[14] Článok 86 (2) uvádza: „*Podniky poverené prevádzkovaním hospodársky všeobecne prospešných služieb ... budú podliehať predpisom obsiahnutým v tejto Zmluve, najmä predpisom o hospodárskej súťaži, pokiaľ uplatňovanie týchto predpisov právne alebo fakticky nebráni plneniu určitých úloh, ktoré im boli pridelené. Vývoj obchodu nesmie byť ovplyvnený do takej miery, ktorá by odporovala záujmom Spoločenstva*"

3. Vedúce princípy prístupu Komisie

Prístup Komisie je založený na viacerých princípoch, ktoré sa odrážajú v sektorových politikách Spoločenstva, a možno ich vysvetliť na základe výsledkov diskusie o Zelenej knihe:

3.1. Umožniť verejným orgánom operovať v blízkosti občanov

V konzultácii sa zdôrazňovalo, že verejnoprospešné služby by mali byť organizované a regulované čo možno najbližšie k občanom a musia prísne rešpektovať princíp podriadenosti.

Komisia rešpektuje nevyhnutnú úlohu členských štátov a regionálnych a miestnych orgánov v oblasti verejnoprospešných služieb. Táto úloha sa odráža v politikách Spoločenstva týkajúcich sa verejnoprospešných služieb, ktoré sú založené na rôznych stupňoch konania a na použití rôznych nástrojov v súlade s princípom podriadenosti.

Podobne ako v minulosti plánuje Komisia v každom potrebnom prípade navrhovať špecifickú sektorovú reguláciu len v oblastiach, ktoré podobne ako veľké sieťové odvetvia majú jasný celoeurópsky rozmer, a prezentovať silný prípad definovania európskej koncepcie všeobecného prospechu. Takáto regulácia Spoločenstva spravidla definuje len regulačný rámec, ktorý môžu implementovať a špecifikovať členské štáty podľa situácií špecifických pre jednotlivé krajiny.

3.2. Dosiahnuť ciele verejnej služby v rámci konkurenčných otvorených trhov

Na základe konzultácie Komisia zostáva toho názoru, že ciele otvoreného a konkurenčného vnútorného trhu a vývoj vysoko kvalitných, dostupných a cenovo prístupných verejnoprospešných služieb sú kompatibilné. A naozaj, vytvorenie vnútorného trhu výrazne prispelo k zlepšeniu efektívnosti, viacero verejnoprospešných služieb sa stalo cenovo prístupnejšími. Navyše viedlo k zväčšeniu výberu ponúkaných služieb, čo je viditeľné najmä v sektore telekomunikácií a dopravy[15].

V určitých situáciách sa však dosahovanie cieľa národnej verejnej politiky bude zrejme musieť skoordinovať s určitými cieľmi Spoločenstva. Na úrovni Zmluvy sa týmito situáciami zaoberá článok 86(2), ktorý hovorí, že hospodársky všeobecne prospešné služby nepodliehajú aplikácii pravidiel Zmluvy do rozsahu potrebného na plnenie poslania všeobecného prospechu. To znamená, že podľa Zmluvy o ES a podľa podmienok stanovených v článku 86(2) má v prípade napätia prednosť efektívne plnenie verejnoprospešných úloh pred aplikáciu pravidiel Zmluvy[16]. Tým sa však skôr ochraňuje samotné poslanie než spôsob jeho naplnenia. Ustanovenia Zmluvy preto povoľujú zosúladiť hľadanie a dosahovanie cieľov verejnej politiky s konkurenčnými cieľmi Európskej únie ako celku, a najmä s potrebou zabezpečiť

---

15 Podrobné hodnotenie bude uvedené v nasledujúcom pracovnom dokumente Komisie: „Hodnotenie výkonnosti sieťových odvetví poskytujúcich verejnoprospešné služby – Správa za rok 2004"

16 Uplatňovanie článku 86(2) je podrobne vysvetlené v oznámení Komisie o verejnoprospešných službách v Európe, Ú. v. ES 17, 19.1.2001, s. 4

rovnaké hracie pole pre všetkých poskytovateľov služieb a čo najlepšie využitie verejných peňazí.

3.3. Zabezpečiť jednotu a univerzálny prístup

Zabezpečenie prístupu všetkých občanov a podnikov k cenovo prístupným, vysoko kvalitným verejnoprospešným službám na celom území členských štátov je nevyhnutné na podporu sociálnej a územnej jednoty v Európskej únii vrátane zmenšovania handicapov spôsobených nedostupnosťou služieb v okrajových regiónoch. Komisia sa vo všetkých svojich politikách zaviazala podporovať a zlepšovať efektívny univerzálny prístup k verejnoprospešným službám.

V tomto kontexte je univerzálna služba kľúčovým pojmom, ktorý vyvinulo Spoločenstvo na zabezpečenie efektívnej dostupnosti základných služieb[17]. Ustanovuje právo každého občana na prístup k určitým službám, ktoré sa pokladajú za základné, a poskytovateľom služieb ukladá povinnosť ponúkať definované služby podľa špecifikovaných podmienok vrátane úplného pokrytia územia a za prístupnú cenu. Univerzálna služba je dynamická a flexibilná koncepcia, ktorá sa ukázala ako efektívne, bezpečné sieťové poskytovanie služieb tým, ktorí by si inak tieto základné služby nemohli dovoliť kúpiť. Možno ju periodicky predefinovať a prispôsobovať sociálnemu, hospodárskemu a technickému prostrediu. Táto koncepcia umožňuje definovať spoločné princípy na úrovni Spoločenstva a implementáciu týchto princípov ponechať na členské štáty, takže bude možné zohľadniť špecifické situácie v každej krajine v súlade s princípmi podriadenosti.

Spoločenstvo v rámci svojich štrukturálnych politík pomáha zabraňovať, aby citlivé sociálne skupiny alebo regióny neboli vylúčené z prístupu k základným službám[18]. Na spolufinancovanie v sieťových štruktúrach možno podľa určitých kritérií použiť štrukturálne fondy[19]. Navyše politika Komisie v oblasti transeurópskych sietí zlepšuje prístup k dopravným, energetickým a komunikačným sieťam vo vzdialenejších oblastiach a bude napomáhať pripájaniu nových členských štátov na infraštruktúru pätnásťky, čím sa zachová vysoká úroveň kvality, bezpečnosti a istoty. Komisia vo svojej iniciatíve európskeho rastu predstavila ambiciózny program implementácie prioritných cezhraničných projektov v oblasti dopravných, energetických a širokopásmových komunikačných sietí[20].

3.4. Udržať vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a istoty

Verejná konzultácia zdôraznila nevyhnutnosť zabezpečiť vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a istoty. Komisia súhlasí, že všetci občania a používatelia by mali dostávať verejnoprospešné služby vysokej kvality. Aj fyzická bezpečnosť spotrebiteľov a používateľov, všetkých osôb zapojených do produkcie a poskytovania týchto služieb a všeobecnej verejnosti musí byť garantovaná vrátane

---

17 Pozri Zelenú knihu o verejnoprospešných službách, COM(2003) 270, 21.5.2003, odseky 50 až 54

18 Nové partnerstvo pre jednotu, tretia správa o hospodárskej a sociálnej jednote, COM(2004) 107, 18.2.2004

19 Pozri napríklad pracovný materiál Komisie: Pokyny ku kritériám a modality implementácie štrukturálnych fondov na pomoc elektronickým komunikáciám, SEC(2003) 895

20 Oznámenie Komisie, Európska iniciatíva pre rast, investície do sietí a poznatky o raste a pracovných príležitostiach, záverečná správa pre Radu Európy, 11.11.2003, COM(2003) 690 v konečnom znení

ochrany proti možných hrozbám ako sú napr. teroristické útoky a ekologické katastrofy. Okrem toho, bezpečnosť poskytovania služieb, a najmä bezpečnosť ich dodávania tvorí nevyhnutnú požiadavku, ktorá sa musí odraziť v definícii poslania služieb. Podmienky, za ktorých sa služby dodávajú, musia prevádzkovateľom poskytovať aj dostatočnú motiváciu na udržanie adekvátnej úrovne dlhodobej investície. Kvalita a bezpečnosť dodávky predstavuje pre spoločnosť hospodárske náklady, ktoré by mali byť dostatočne transparentne vyvážené očakávanými výhodami.

V súlade s politikou udržateľného rozvoja Únie treba venovať pozornosť aj úlohe verejnoprospešných služieb v ochrane životného prostredia a špecifickým charakteristikám verejnoprospešných služieb priamo súvisiacich s oblasťou životného prostredia, ako napr. v sektoroch vodného a odpadového hospodárstva.

Komisia plne berie tieto požiadavky do úvahy a bude zabezpečovať, aby politiky Spoločenstva prispievali k zachovaniu štandardov kvality, bezpečnosti a istoty a uľahčovali ho. Pokrok bude monitorovať najmä vo svojich pravidelných hodnoteniach a správach zo sektorov.

3.5. Zabezpečiť práva spotrebiteľov a používateľov

Konzultácia o Zelenej knihe ukázala, že existuje rozsiahla dohoda o spôsobe organizácie poskytovania verejnoprospešných služieb tak, aby zabezpečovala vysokú úroveň práv spotrebiteľov a používateľov. Komisia plánuje založiť svoje politiky na princípoch identifikovaných v Zelenej knihe a v oznámení Komisie o verejnoprospešných službách v Európe zo septembra 2000[21].

Tieto princípy zahŕňajú najmä prístup k službám vrátane cezhraničných služieb na celom území Únie a pre všetky skupiny obyvateľstva, cenovú prístupnosť služieb vrátane špeciálnych schém pre osoby s nízkymi príjmami, fyzickú bezpečnosť, istotu a spoľahlivosť, kontinuitu, vysokú kvalitu, výber, transparentnosť a prístup k informáciám od poskytovateľov služieb a regulačných orgánov.

Implementácia týchto princípov si zvyčajne vyžaduje existenciu nezávislých regulačných orgánov s jasne definovanými právomocami a povinnosťami. Sem patria sankčné právomoci (prostriedky na monitorovanie transpozície a vymáhanie poskytovania univerzálnych služieb) a mali by sem patriť aj ustanovenia o zastúpení a aktívnej účasti spotrebiteľov a používateľov v definovaní a hodnotení služieb, dostupnosť vhodných mechanizmov postihu a odmeny a existencia evolučnej klauzuly umožňujúcej adaptáciu požiadaviek na meniace sa potreby a obavy používateľov a spotrebiteľov a zmeny ekonomického a technologického prostredia. Regulačné orgány by mali monitorovať aj vývoj na trhoch a poskytovať údaje na účely hodnotenia.

3.6. Monitorovať a hodnotiť plnenie

Na základe verejnej konzultácie zostáva Komisia aj naďalej presvedčená, že systematické hodnotenie a monitorovanie je nevyhnutným nástrojom zachovania a

[21] COM(2000) 580, 20.9.2000, Ú. v. ES 17, 19.1.2001. Pozri najmä odseky 8 až 13

rozvoja vysoko kvalitných, dostupných a cenovo prístupných verejnoprospešných služieb v Európskej únii. Komisia uznáva osobitnú zodpovednosť inštitúcií Spoločenstva v hodnotení služieb, ktoré podliehajú špecificky sektorovému regulačnému rámcu založenému Spoločenstvom, s pomocou údajov poskytovaných na národnej úrovni. O hodnotení na úrovni Spoločenstva sa však môže uvažovať aj v ďalších oblastiach, ak možno v špecifických prípadoch zistiť, že toto hodnotenie vytvára pridanú hodnotu.

V súlade s prevládajúcim názorom vyjadreným vo verejnej konzultácii si Komisia myslí, že akékoľvek hodnotenie by malo mať viacero dimenzií a pokrývať všetky relevantné právne, ekonomické, sociálne a ekologické aspekty. V každom prípade bude musieť akékoľvek hodnotenie riadne zohľadňovať špecifické charakteristiky hodnoteného sektora a rôzne situácie existujúce v jednotlivých členských štátoch a ich regiónoch. Hodnotenie by malo byť založené na periodickom poskytovaní porovnateľných údajov členskými štátmi a/alebo národnými regulačnými orgánmi.

3.7. Rešpektovať rôznorodosť služieb a situácií

Konzultácia zdôraznila aj rozdiely medzi rôznymi verejnoprospešnými službami a rôznymi potrebami a preferenciami používateľov a spotrebiteľov vyplývajúcimi z rôznych ekonomických, sociálnych, geografických alebo kultúrnych situácií. Okrem toho zdôraznila, že osobný charakter mnohých sociálnych a zdravotníckych služieb vedie k požiadavkám, ktoré sa výrazne líšia od požiadaviek v sieťových odvetviach. Čo sa týka vysielania, musí sa brať do úvahy význam verejnej služby vysielania pre demokratické, sociálne a kultúrne potreby každej spoločnosti[22]. Komisia tieto názory podporuje.

Akákoľvek politika Spoločenstva v oblasti verejnoprospešných služieb musí riadne zohľadňovať rôznorodosť, ktorá charakterizuje rôzne verejnoprospešné služby, a okolnosti, za ktorých sa poskytujú. To však neznamená, že netreba zabezpečiť konzistenciu prístupu Spoločenstva v rôznych sektoroch, alebo že nemôže byť užitočné vyvíjať spoločné koncepcie, ktoré možno aplikovať vo viacerých sektoroch.

V tomto kontexte treba poznamenať, že návrh smernice pre služby na vnútornom trhu[23] Komisie pokrýva len služby, ktoré korešpondujú s hospodárskou činnosťou. Nepokrýva neekonomické verejnoprospešné služby, ale len hospodársky všeobecne prospešné služby. Navyše určité činnosti, ktoré členské štáty môžu pokladať za hospodársky všeobecne prospešné služby, ako napr. doprava, sú z tohto návrhu vylúčené, resp. podliehajú výnimkám z princípu krajiny pôvodu, napr. pošta a služby elektrických, plynových a vodných rozvodov. A čo je dôležitejšie, tento návrh nevyžaduje, aby členské štáty otvorili hospodársky všeobecne prospešné služby konkurencii, ani nezasahuje do spôsobu ich financovania alebo organizácie.

3.8. Zvyšovať transparentnosť

Princíp transparentnosti je kľúčovým pojmom vývoja a implementácie verejných politík týkajúcich sa verejnoprospešných služieb. Zabezpečuje, že verejné orgány

---

22 Pozri aj Protokol o systéme verejného vysielania v členských štátoch priložený k Zmluve o ES Amsterdamskou dohodou

23 COM(2004) 2, 13.1.2004

môžu uplatňovať svoje zodpovednosti, a že demokratický výber je možný a rešpektuje sa. Princíp by sa mal uplatňovať na všetky aspekty procesu dodávania služieb a pokrývať definíciu poslaní verejných služieb, organizáciu, financovanie a reguláciu služieb, ako aj ich produkciu a hodnotenie vrátane mechanizmov vybavovania sťažností.

Aplikácia zákona Spoločenstva už prispieva k zvyšovaniu transparentnosti poskytovania verejnoprospešných služieb v Únii. Komisia sa zaviazala pracovať na ďalšom zvyšovaní transparentnosti poskytovania služieb vo všetkých svojich politikách týkajúcich sa verejnoprospešných služieb. Členské štáty by mali garantovať úplnú transparentnosť aj v implementácii legislatívy Spoločenstva a v ďalších relevantných národných ustanoveniach.

3.9. Zabezpečiť právnu istotu

V konzultácii o Zelenej knihe sa poukazovalo na to, že v určitých oblastiach nebolo uplatňovanie predpisov Spoločenstva na verejnoprospešné služby dostatočne jasné. Často sa špecificky zdôrazňovalo používanie pravidiel štátnej pomoci na financovanie verejnoprospešných služieb a predpisov o obstarávaní a koncesovaní služieb. Spomínala sa aj situácia sociálnych a zdravotníckych služieb.

Komisia si uvedomuje, že uplatňovanie práva Spoločenstva na verejnoprospešné služby by mohlo nastoliť zložité otázky. Preto sa bude permanentne snažiť o zvyšovanie právnej istoty týkajúcej sa aplikácie práva Spoločenstva na poskytovanie verejnoprospešných služieb bez ujmy precedenčného práva európskeho Súdneho dvora a súdu prvej inštancie. Ako je uvedené nižšie, Komisia už zmodernizovala jestvujúce predpisy pre verejné obstarávanie a začala s iniciatívami v oblasti štátnej pomoci a v súvislosti s partnerstvami verejných a súkromných subjektov[24].

4. NOVÉ ORIENTÁCIE NA JEDNOTNÚ POLITIKU

4.1. Rešpektovanie rôznorodosti v jednotnom rámci

Jedna z kľúčových otázok nastolených Zelenou knihou sa týkala potreby rámcovej smernice pre verejnoprospešné služby. Názory na túto tému vyjadrené vo verejnej konzultácii zostali rozdelené, k otázke sa vyjadrili skepticky viaceré členské štáty a Európsky parlament. Výsledkom sú pretrvávajúce pochybnosti, či bude rámcová smernica v tomto štádiu tým najvhodnejším prostriedkom. Navyše sa v konzultácii nepreukázala pridaná hodnota horizontálneho rámca v porovnaní s doteraz dodržiavaným sektorovým prístupom.

Komisia preto pokladá za vhodné nepokračovať zatiaľ predložením návrhu, ale znova preskúmať túto otázku neskôr. V rámci tohto skúmania Komisia najprv podrobí akékoľvek legislatívne návrhy rozšírenému hodnoteniu vplyvu ich hospodárskych, sociálnych a ekologických dôsledkov[25].

---

[24] Pozri časti 4.2 a 4.3 nižšie

[25] Oznámenie Komisie o hodnotení vplyvu, COM(2002) 276 v konečnom znení, 5.6.2002

Čo sa týka kalendára tohto opakovaného skúmania, možno brať do úvahy aj fakt, že vstup ústavnej zmluvy a navrhovaného článku III-6 ústavy do platnosti v budúcnosti prinesie ďalší možný právny základ, ktorý by mal doplniť už existujúce. Komisia pokladá za vhodné opäť preskúmať túto otázku po vstupe ústavnej zmluvy do platnosti.

Momentálne bude Komisia sledovať a vyvíjať svoju sektorovú koncepciu spravidla navrhovaním špecifických predpisov pre sektory v prípadoch potreby, ktoré umožnia zohľadniť špecifické požiadavky a situácie v jednotlivých sektoroch. Bez ujmy jestvujúcich sektorových predpisov Spoločenstva sa však bude zvažovať aj horizontálny prístup k viacerým špecifickým problémom, ako sú napr. záujmy spotrebiteľov, monitorovanie a hodnotenie verejnoprospešných služieb, aplikovanie pravidiel štátnej pomoci na finančnú kompenzáciu, alebo využívanie štrukturálnych fondov na podporu verejnoprospešných služieb.

Zatiaľ čo potreba rámcového nástroja bola otázkou pomerne veľkej kontroverzie, potreba zaistiť konzistenciu a jednotnosť opatrení Spoločenstva v oblasti verejnoprospešných služieb bola vo verejnej konzultácii zoširoka uznaná. Zároveň sa zdôrazňovalo, že politiky Spoločenstva musia rešpektovať a zohľadňovať rôzne vlastnosti rôznych služieb a rôznych realít v členských štátoch.

Komisia bude zvyšovať svoje úsilie v záujme zabezpečenia úplnej konzistencie politík Spoločenstva v oblasti verejnoprospešných služieb a počas nasledujúcich revízií dotknutých sektorov sa bude snažiť o úplnú jednotnosť svojich sektorových politík vzhľadom na svoju všeobecnú koncepciu[26].

Okrem toho bude v r. 2005 Komisia skúmať situáciu verejnoprospešných služieb v Európskej únii ako aj potrebu akýchkoľvek horizontálnych opatrení. Pred koncom roka 2005 plánuje predložiť správu o svojich nálezoch Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru pre regióny.

Komisia

- **opäť preskúma uskutočniteľnosť a potrebu rámcového zákona pre verejnoprospešné služby po vstupe ústavnej zmluvy do platnosti,**
- **začne skúmať situáciu vo verejnoprospešných službách a do konca roka 2005 predloží správu.**

Členské štáty

- **by mali presadzovať modernizáciu verejnoprospešných služieb, aby všetkým občanom zabezpečili prístup ku kvalitným službám upraveným pre ich potreby a požiadavky.**

4.2. Vyjasnenie a zjednodušenie právneho rámca na odmeňovanie povinností verejnej služby

Možnosť členského štátu definovať a určovať poslanie verejnoprospešných služieb sa rozchádza s právom Spoločenstva zvyčajne v dvoch oblastiach – financovanie a zadávanie zákaziek. Táto časť sa zaoberá financovaním. Otázka verejného obstarávania sa bude rozoberať v časti 4.3.

[26] Pozri prílohu 2

Princíp autonómie členských štátov vo výbere politík verejnoprospešných služieb podľa vlastného uváženia sa zvyčajne týka ich financovania. Členské štáty majú skutočne široké možnosti voľby pri rozhodovaní, či a ako budú financovať poskytovanie hospodársky všeobecne prospešných služieb. Mechanizmy financovania používané členskými štátmi zahŕňajú priamu finančnú podporu zo štátneho rozpočtu, špeciálne alebo výhradné práva, príspevky účastníkov trhu, spriemerovanie tarify a financovanie na báze solidarity. Členské štáty si zvyčajne môžu zvoliť, ktorý mechanizmus financovania budú používať. Ak neexistuje harmonizácia Spoločenstva, hlavným obmedzením ich slobodnej vôle je požiadavka, aby tento mechanizmus financovania neskresľoval konkurenciu na spoločnom trhu. Úlohou Komisie ako garanta Zmluvy je zabezpečiť rešpektovanie tohto pravidla v prospech daňovníkov a hospodárstva ako takého.

Praktická aplikácia tohto pravidla je však momentálne zložitá. Nie vždy je napríklad jasné, za akých podmienok bude kompenzácia hospodársky všeobecne prospešných služieb vlastne tvoriť štátnu pomoc. A podobne, ak sa zistí prítomnosť štátnej pomoci, nemusí byť vždy isté, aké podmienky tejto pomoci sa môžu pokladať za kompatibilné so spoločným trhom. A nakoniec, povinnosť podľa Zmluvy oficiálne informovať Komisiu o plánoch poskytnúť alebo zmeniť pomoc vytvára administratívne bremeno, ktoré nemusí byť vždy úmerné relatívne skromným výškam pomoci.

Verejná konzultácia potvrdila dopyt po väčšej právnej istote, najmä čo sa týka aplikácie pravidiel štátnej pomoci na odmeňovanie verejnej služby. Táto výzva bola osobitne silná na miestnej úrovni vzhľadom na miestne služby. Je pravda, že Súdny dvor nedávno stanovil viacero podmienok, za ktorých odmeňovanie hospodársky všeobecne prospešných služieb nepredstavuje štátnu pomoc[27]. Potreba väčšej právnej istoty však pretrváva a je na Komisii, aby tejto istote dala čo najreálnejšiu podobu. Preto Komisia navrhuje viacero iniciatív.

Prvým navrhovaným opatrením je rozhodnutie Komisie, ktoré uvažuje s relatívne malorozmerným financovaním podnikov poverených prevádzkovaním hospodársky všeobecne prospešných služieb, čo by za určitých podmienok bolo kompatibilné so spoločným trhom. Takéto financovanie by napríklad mohlo tvoriť aj výnimku z povinnosti predbežného oznamovania, pokiaľ je úmerné skutočným nákladom na služby a neprekračuje stanovené prahy. Komisia navrhuje to isté pre financovanie hospodársky všeobecne prospešných služieb poskytovaných nemocnicami a sociálnymi zariadeniami bez ohľadu na výšku súm.

Komisia sa týmto v podstate snaží oslobodiť odmeňovanie miestnych poskytovateľov hospodársky všeobecne prospešných služieb od predbežnej oznamovacej povinnosti. Po stanovení prahov vo svetle výsledkov práve prebiehajúceho konzultačného procesu sa výrazne zvýši právna istota pre relatívne malorozmerné verejné financovanie.

Okrem toho Komisia navrhuje zvýšiť právnu istotu aj v odmeňovaní hospodársky všeobecne prospešných služieb, ktoré prekračuje vyššie uvedené prahy – a teda sa

[27] Rozsudok z 24. júla 2003 v kauze C-280/00 Altmark Trans a rozsudok z 24. novembra 2003 v spoločnej kauze C-34/01 až 38/01 Enirisorse SpA

bude musieť oznamovať Komisii, rámcom Spoločenstva, ktorý stanovuje kritériá pre určovanie výšky tejto odmeny za poskytovanie hospodársky všeobecne prospešných služieb.

Komisia navyše plánuje zmeniť a doplniť smernicu 80/723/EEC týkajúcu sa transparentnosti finančných vzťahov medzi členskými štátmi a verejnými podnikmi. Novela bude špecifikovať, že smernica sa vzťahuje na odmeny za poskytovanie verejných služieb bez ohľadu na ich právnu kvalifikáciu podľa článku 87 Zmluvy. Rozhodnutie Komisie a rámec Spoločenstva sa nebude vzťahovať na sektor dopravy[28].

A nakoniec Komisia plánuje ďalej vyjasniť podmienky, za ktorých môže odmeňovanie tvoriť štátnu pomoc podľa práva na základe nedávnych precedentných prípadov Súdneho dvora. Podľa požiadaviek vo viacerých pripomienkach prijatých vo verejnej konzultácii o Zelenej knihe to bude zahŕňať aj ďalšie vyjasnenie rozdielu medzi ekonomickými a neekonomickými činnosťami[29].

Jedným slovom, tieto opatrenia vypracované na základe rozsiahlych konzultácií so zainteresovanými stranami zrejme zabezpečia prevádzkovateľom aj orgánom najvyššiu možnú právnu istotu a predvídateľnosť. Komisia bude navyše pokračovať v svojom pragmatickom prístupe k určovaniu výšky odmeny za povinnosti verejnej služby, aby sa vysoko kvalitné, dostupné a cenovo prístupné verejnoprospešné služby aj naďalej poskytovali v blízkosti občanov a dodržiavali spoločné základné pravidlá.

Komisia

- **prijme do júla 2005 rozhodnutie o použití článku 86 Zmluvy na štátnu pomoc vo forme odmeny verejnej služby pre určité podniky poverené prevádzkovaním hospodársky všeobecne prospešných služieb,**
- **do júla 2005 schváli rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc vo forme odmeňovania verejnej služby,**
- **do júla 2005 schváli zmenu a doplnenie smernice 80/723/EEC týkajúcej sa transparentnosti finančných vzťahov medzi členskými štátmi a verejnými podnikmi,**
- **do júla 2005 ďalej vyjasní, za akých podmienok môže odmeňovanie verejnej služby tvoriť štátnu pomoc v zmysle článku 87 (1).**

Členské štáty

- **by mali pomáhať Komisii pri aplikácii nového právneho rámca predovšetkým jasným definovaním povinností verejnej služby a používaním transparentných pravidiel odmeňovania.**

---

28 Rozhodnutie sa môže vzťahovať na určité lodné linky na ostrovy, na ktorých ročná prevádzka neprekračuje definovaný prah

29 Podrobnejšie údaje pozri v oznámení Komisie o verejnoprospešných službách v Európe, Ú. v. ES 17, 19.1.2001, s. 4 (odseky 28 až 30) a v Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, COM(2003) 270, 270, 21.5.2003, odseky 43 to 45

4.3. Poskytnutie jasného a transparentného rámca na výber podnikov poverených verejnoprospešnou službou

Členské štáty majú v podstate k dispozícii široké pole pre rozhodovanie ako organizovať verejnoprospešné služby. Ak neexistuje harmonizácia Spoločenstva, relevantné verejné orgány v členských štátoch môžu vlastne slobodne rozhodovať, či budú poskytovať verejnoprospešné služby sami, alebo ich poskytovanie zveria inému (verejnému alebo súkromnému) subjektu[30]. Poskytovatelia hospodársky všeobecne prospešných služieb vrátane domácich poskytovateľov služieb sú však podniky, čiže podliehajú predpisom Zmluvy pre verejnú súťaž[31]. Členské štáty prakticky stále viac využívajú verejno-súkromné schémy vrátane návrhových-stavebných-finančných-prevádzkových kontraktov, koncesií a vytvárania ekonomicky zmiešaných spoločností, ktoré zabezpečujú dodávanie infraštruktúrnych projektov alebo verejnoprospešných služieb.

Vo verejnej konzultácii boli vznesené výzvy na vyjasnenie viacerých otázok súvisiacich s predpismi Spoločenstva platnými pre tieto schémy, a najmä s rozsahom a podstatou predpisov Spoločenstva, ktoré musia verejné orgány rešpektovať pri zverovaní poslania verejnoprospešnej služby inému subjektu.

V záujme vyjasnenia platných predpisov sa Spoločenstvo snaží zjednodušiť a vyjasniť smernice pre verejné obstarávanie[32]. Nové smernice, ktoré vlani v marci prijal Európsky parlament a Rada, budú vo všetkých členských štátoch transponované do januára 2006 a mali by všetkým dotknutým orgánom prideľujúcim zákazky uľahčiť dodržiavanie povinností tranparentnosti podľa zmluvy o ES.

Navyše, aby sa dalo zistiť, či netreba navrhnúť legislatívu Spoločenstva najmä pre transparentné udeľovanie koncesií na služby verejnými orgánmi a pre ďalšie formy spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom, Komisia nedávno prijala Zelenú knihu o partnerstve medzi verejnými a súkromnými subjektami v Európskej únii[33]. Táto Zelená kniha spustila rozsiahlu debatu o aspektoch obstarávania v partnerstvách medzi verejnými a súkromnými subjektami.

Komisia

- **bude viesť verejnú konzultáciu o Zelenej knihe o aspektoch obstarávania v partnerstvách medzi verejnými a súkromnými subjektami,**
- **do konca roka 2004 predloží návrhy, v príslušných prípadoch na základe výsledkov verejnej konzultácie.**

---

30 Čo sa týka miestnej vnútroštátnej dopravy, Komisia navrhla legislatívu, ktorá bude od členských štátov vyžadovať používanie koncesií na verejnoprospešnú službu. Porovnaj: novelizovaný návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o konaní členských štátov v súvislosti v požiadavkami verejnej služby a prideľovaním zákaziek na poskytovanie verejnej služby v osobnej vlakovej, cestnej a vnútroštátnej námornej doprave, Ú. v. ES 151 E, 25.6.2002, s. 146

31 Podrobné údaje pozri v Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, COM(2003) 270, 21.5.2003, odseky 79 až 83

32 Smernica 2004/18 z 31. marca 2004 o koordinácii postupov prideľovania zákaziek na verejné práce, zákaziek na verejné dodávky a zákaziek na verejné služby a smernica 2004/17 z 31. marca 2004, ktorá koordinuje obstarávacie postupy subjektov činných vo vodohospodárskom, energetickom, dopravnom a poštovom sektore, OJ L 134, 30.4.2004, s. 1 a s. 114

33 Zelená kniha o partnerstve medzi verejnými a súkromnými subjektami a o zákone Spoločenstva o verejných zákazkách a koncesiách, COM(2004) 327, 30.4.2004

Členské štáty

- **by mali zabezpečiť, aby boli národné rámce pre prideľovanie verejných zákaziek na služby založené na transparentných a nediskriminačných predpisoch.**

4.4. Plné uznanie všeobecného prospechu v sociálnych a zdravotníckych službách

Zelená kniha o verejnoprospešných službách vyvolala pomerne veľký záujem strán angažovaných v oblasti sociálnych služieb vrátane zdravotníctva, dlhodobej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia, služieb pre zamestnancov a bývania pre sociálne slabšie vrstvy. Špecifickú úlohu budú mať verejnoprospešné sociálne služby ako neoddeliteľná súčasť európskeho modelu spoločnosti. Na základe princípu solidarity sú verejnoprospešné sociálne a zdravotnícke služby orientované na človeka a zabezpečujú, že občania môžu efektívne využívať svoje základné práva a vysokú úroveň sociálnej ochrany, a posilňujú aj sociálnu a územnú jednotu. Ich poskytovanie, vývoj a modernizácia je v plnom súlade s dosahovaním cieľov stanovených lisabonským zasadaním Rady Európy v marci 2000 a najmä s cieľom dosiahnuť pozitívne spojenie medzi hospodárskymi, sociálnymi a zamestnaneckými politikami. Verejná konzultácia ukázala, že poskytovatelia sociálnych služieb sú pripravení zapojiť sa do procesu modernizácie, aby mohli lepšie reagovať na meniace sa potreby európskych občanov. Vyjadrili však aj potrebu väčšej jasnosti a predvídateľnosti potrebnej na zabezpečenie hladkej evolúcie sociálnych služieb vrátane zdravotníckych služieb.

Hoci je definícia poslaní a cieľov sociálnych a zdravotníckych služieb v podstate v kompetencii členských štátov, predpisy Spoločenstva môžu ovplyvňovať nástroje na ich dodávanie a financovanie. Jasné uznanie rozdielu medzi poslaniami a nástrojmi by malo pomôcť vyjasniť potrebu modernizácie týchto služieb v kontexte vyvíjajúcich sa potrieb používateľov a zachovať ich špecifický charakter v zmysle osobitných požiadaviek o. i. na solidaritu, dobrovoľnú službu a obsiahnutie citlivých skupín ľudí. Vysvetlenie tohto rozdielu pomôže členským štátom, ktoré používajú na dodávanie sociálnych a zdravotníckych služieb trhové systémy, predvídať najmä možný vplyv zákona EÚ o verejnej súťaži. Samozrejme, bude záležitosťou politickej voľby členských štátov, či budú tieto systémy používať, alebo budú služby poskytovať priamo prostredníctvom štátnych agentúr financovaných z daní.

Komisia je toho názoru, že treba vyvinúť systematický prístup k identifikácii a uznaniu špecifických charakteristík verejnoprospešných sociálnych a zdravotníckych služieb a vyjasniť rámec, v ktorom fungujú a môžu byť modernizované. Tento prístup bude uvedený v oznámení Komisie o verejnoprospešných sociálnych službách vrátane zdravotníckych služieb, ktoré bude schválené v priebehu roka 2005.

Toto oznámenie sa bude zaoberať balíkom opatrení Spoločenstva v súvislosti s poskytovaním verejnoprospešných sociálnych a zdravotníckych služieb. Bude opisovať aj spôsoby organizovania a fungovania sociálnych a zdravotníckych služieb v členských štátoch. Tento opis bude vyhotovený v úzkej spolupráci s členskými štátmi[34] a organizáciami občianskej spoločnosti.

---

[34] Predovšetkým s Výborom sociálnej ochrany a novozaloženou « skupinou na vysokej úrovni pre zdravotnícke služby a lekársku starostlivosť »

Oznámenie by malo uvádzať aj mechanizmy pravidelného určovania a hodnotenia národných rámcov pre poskytovanie verejnoprospešných sociálnych služieb v súlade so všeobecnými princípmi hodnotenia Spoločenstva. Na tento účel by sa mohli použiť existujúce otvorené metódy koordinácie na poli sociálnej angažovanosti a sociálnej ochrany. Komisia nedávno navrhla otvorený spôsob koordinácie na poli zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti, ktorý môže užitočne prispieť k výmene najlepších postupov v oblasti zdravotníckych služieb a podporiť reformy uskutočňované na tomto poli[35].

Komisia momentálne pracuje aj na pokračovaní procesu uvažovania na vysokej úrovni o vývoji mobility pacientov a zdravotnej starostlivosti v Európskej únii a v apríli 2004 schválila oznámenie[36], ktoré pripomína princípy zvykového práva európskeho Súdneho dvora a stanovuje celý rad iniciatív na také témy ako spoločná rezervná kapacita a spolupráca na cezhraničnej starostlivosti s identifikáciou a zosieťovaním európskych referenčných centier a koordináciou hodnotenia nových zdravotníckych technológií. Sprievodné rozhodnutie zakladá novú skupinu na vysokej úrovni, ktorá má uľahčiť spoluprácu medzi členskými štátmi v tejto oblasti.

Komisia

- **v priebehu roka 2005 predloží oznámenie o verejnoprospešných sociálnych a zdravotníckych službách,**
- **bude uľahčovať spoluprácu medzi členskými štátmi v zdravotníckych službách a zdravotnej starostlivosti, aby prispela k zabezpečeniu vysokej úrovne ochrany zdravia v celej Únii.**

Členské štáty

- **by mali zlepšiť svoju spoluprácu v oblasti zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti v záujme zabezpečenia vysokej úrovne ochrany zdravia v celej Únii.**

4.5. Prognózovanie výsledkov a hodnotenie výkonnosti

Verejná konzultácia potvrdila názor Komisie, že hodnotenie výkonnosti na úrovni Spoločenstva ako aj na národnej úrovni je pre zabezpečenie rozvoja vysoko kvalitných, dostupných a cenovo prístupných verejnoprospešných služieb v permanentne sa vyvíjajúcom prostredí mimoriadne dôležité. Okrem toho sa prispievatelia jednoznačne zhodli na tom, že takéto hodnotenie by nemalo byť založené len na kritériách hospodárskej efektívnosti, ale aj na širších sociálnych, ekonomických a ekologických kritériách.

Komisia v posledných rokoch skutočne zvyšuje svoje snahy o hodnotenie v oblasti verejnoprospešných služieb. V sieťových odvetviach pokrýva stratégia hodnotenia Komisie pravidelné sektorové i horizontálne hodnotenia a zapája ďalšie inštitúcie a orgány Európskej únie, ako aj zainteresované strany[37]. Keďže Komisia začala

---

35 Oznámenie Komisie o modernizácii sociálnej ochrany v záujme rozvoja vysoko kvalitnej, prístupnej a udržateľnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti: podpora národných stratégií používajúcich „otvorenú metódu koordinácie", COM(2004) 304, 20.4.2004

36 Oznámenie Komisie, Pokračovanie procesu uvažovania na vysokej úrovni o vývoji mobility pacientov a zdravotnej starostlivosti v Európskej únii, COM(2004) 301, 20.4.2004

37 Podrobnejšie údaje pozri v oznámení Komisie: Metodická poznámka k horizontálnemu hodnoteniu hospodársky všeobecne prospešných služieb, COM(2002)331 v konečnom znení, 18.6.2002

vykonávať horizontálne hodnotenia v r. 2001 a v r. 2004 predloží svoju prvú správu z horizontálneho hodnotenia, ktoré je plne založené na metodike predstavenej v r. 2002, zdá sa, že skôr, než sa začne uvažovať o ďalších mechanizmoch hodnotenia, bude treba nazbierať viac skúseností s týmto procesom.

Zároveň je tu priestor aj pre zlepšenie hodnotenia všetkých dotknutých strán. Komisia bude preto zvažovať úpravu dnešnej metodiky a procedúr tak, aby zabezpečila plnú angažovanosť všetkých dotknutých strán vrátane verejných orgánov, spotrebiteľov, používateľov, poskytovateľov služieb a zamestnancov. Bude skúmať aj potrebu akýchkoľvek úprav vzhľadom na hodnotenie vplyvu liberalizácie na občanov, podniky a zamestnancov.

Treba zvážiť lepšiu integráciu medzi bežnými snahami o hodnotenie špeciálne zamerané na verejnoprospešné služby a nástrojmi výkazníctva Komisie s širším rozsahom. Takto by sa zaistil širší a jednotnejší prístup k hodnoteniu verejnoprospešných služieb a mohla by sa vytvoriť skutočná pridaná hodnota bez zvýšenia výkazníckych a štatistických požiadaviek na Spoločenstvo, členské štáty, podniky a vlastne aj na samotných občanov.

V tomto kontexte je dôležité a malo by sa udržiavať spojenie medzi vyššie uvedeným sektorovým a horizontálnym hodnotením na jednej strane a „implementačným balíkom“ – pozostávajúcim zo Správy o rozsiahlej implementácii smerníc hospodárskej politiky, Spoločnej správy o zamestnanosti a Správy o implementácii stratégie vnútorného trhu – predloženým spolu so Správou pre jarné zasadanie Rady Európy na druhej stane.

Navyše by sa hodnotenie verejnoprospešných služieb mohlo efektívne integrovať do analýzy niektorých politík Spoločenstva pravidelne vykonávanej Komisiou. Mohlo by to byť relevantné najmä v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb.

Na základe tejto skúsenosti s aplikáciou svojej novelizovanej metodiky bude Komisia revidovať svoje mechanizmy hodnotenia vrátane ich rozsahu pri hodnotení svojej koncepcie v r. 2006, ako uviedla vo svojom oznámení z 18. júna 2002. Táto revízia sa bude zaoberať aj potrebou ďalších opatrení zameraných na zlepšenie dostupnosti a kvality údajov, na výmenu informácií a najlepších postupov a účasť zainteresovaných strán.

Komisia

- **predloží v r. 2004 svoje prvé horizontálne hodnotenie verejnoprospešných služieb na základe svojej metodiky hodnotenia,**
- **v r. 2006 zreviduje svoje mechanizmy hodnotenia verejnoprospešných služieb.**

Členské štáty

- **by mali pomáhať Komisii pri vývoji a aplikácii mechanizmov hodnotenia,**
- **v príslušných prípadoch by mali zvážiť vývoj nástrojov hodnotenia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.**

4.6. Revízia sektorových politík

V súčasnosti pokrýva špecifická sektorová regulácia na úrovni Spoločenstva v zásade veľké sieťové odvetvia ako telekomunikácie, poštu, dopravu a energetiku, ktoré majú jasne transeurópsky rozmer. Podľa názoru Komisie potvrdila tento prístup aj verejná konzultácia. Čo sa týka sektora vodohospodárstva, Komisia uverejní výsledky svojho hodnotenia do konca roka[38].

Verejná konzultácia potvrdila relevantnosť a dôležitosť súboru povinností, na ktorých je založená súčasná špecifická sektorová legislatíva Spoločenstva, a ktoré sú uvedené v Zelenej knihe (univerzálna služba, kontinuita, kvalita služby, cenová prístupnosť, ochrana používateľa a spotrebiteľa, bezpečnosť a istota, prístup a vzájomné prepojenie). V príslušných prípadoch navrhne Komisia úpravu týchto povinností na základe plánovaných revízií v sektoroch.

V súvislosti s mediálnym pluralizmom verejná konzultácia zdôraznila, že vo svetle rozdielov, ktoré existujú medzi členskými štátmi, treba túto otázku momentálne prenechať členským štátom. Komisia súhlasí a usudzuje, že teraz by nebolo vhodné predložiť iniciatívu Spoločenstva o pluralizme. Komisia bude situáciu zároveň naďalej starostlivo monitorovať.

Čo sa týka inštitučného rámca regulácie, často sa zdôrazňovala potreba užšej spolupráce medzi Komisiou a národnými regulačnými orgánmi. Komisia chce podporiť vytvorenie a vývoj úzkej spolupráce medzi regulačnými orgánmi v rámci existujúcich sietí regulačných orgánov[39]. Komisia bude v príslušných prípadoch predkladať návrhy na posilnenie právneho rámca tejto spolupráce.

Komisia bude vyššie uvedené postoje, ako aj akékoľvek ďalšie výsledky verejnej konzultácie o Zelenej knihe zohľadňovať v revíziách, ktoré sú plánované pre rôzne sektory.

Komisia

- **bude podporovať spoluprácu národných regulačných orgánov na základe sietí regulačných orgánov,**
- **bude zohľadňovať výsledky verejnej konzultácie o Zelenej knihe v revíziách, ktoré sú už naplánované pre rôzne sektory, a to:**
  - **revízia rozsahu univerzálnej služby v elektronických komunikáciách do júla 2005**
  - **revízia balíka elektronických komunikácií do júla 2006**
  - **revízia poštovej smernice do konca roka 2006**
  - **revízia vnútorného trhu elektrickej energie do 1. januára 2006**
  - **revízia vnútorného trhu plynu do 1. januára 2006**
  - **revízia realizačnej smernice „Televízia bez hraníc" začiatkom roka 2005**
  - **hodnotenie vodohospodárskeho sektora do konca roka 2004.**

(Viac podrobností pozri v tabuľke v prílohe, ktorá však nie je vyčerpávajúca).

Členské štáty

- **by mali zaistiť úplnú transpozíciu a aplikáciu existujúcej špecificky sektorovej legislatívy,**

[38] Stratégia vnútorného trhu, priority 2003 - 2006, COM(2003)238, 7.5.2003

[39] Podrobnosti pozri bodoch 53 – 59 prílohy k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách

- **mali by národným regulačným orgánom poskytnúť všetky potrebné nástroje a prostriedky.**
- **mali by Komisii pomôcť pri podpore užšej spolupráce v rámci sietí regulačných orgánov.**

4.7. Odraz našich vnútorných politík v našej medzinárodnej obchodnej politike

Ako zdôraznila Komisia v Zelenej knihe, záväzky Spoločenstva prijaté v kontexte Svetovej obchodnej organizácie (WTO) resp. v kontexte bilaterálnych dohôd sú v plnom súlade s pravidlami vnútorného trhu pre tieto služby a zatiaľ neviedli k problémom s organizáciou, poskytovaním a financovaním verejnoprospešných služieb v praxi. To isté sa vzťahuje aj na nové záväzky ponúkané v rámci prebiehajúcich rokovaní.

Verejná konzultácia ukázala, že túžba po zabezpečení stáleho súladu medzi vnútorným regulačným rámcom Spoločenstva a povinnosťami akceptovanými Spoločenstvom a jeho členskými štátmi v rámci medzinárodných obchodných mechanizmov, predovšetkým WTO, je veľmi rozšírená. Oprávnene sa očakáva, že medzinárodné obchodné dohody nenarušia postoje dohodnuté v rámci Európskej únie.

Komisia sa zaviazala plne zabezpečiť tento súlad vo vedení obchodnej politiky Spoločenstva a v tomto zmysle počíta aj s podporou členských štátov a Európskeho parlamentu. Za týmto účelom bude Komisia naďalej plne využívať inštitučný rámec uvedený v Zmluve (články 133 a 300) a zapájať Európsky parlament do tvorby obchodnej politiky bez ohľadu na jeho obmedzené právomoci podľa tohto rámca, zatiaľ čo bude očakávať žiaduce zvýšenie týchto právomoci podľa návrhu ústavnej zmluvy. Komisia bude aj naďalej udržiavať pravidelný dialóg s občianskou spoločnosťou a zabezpečovať najvyšší stupeň transparentnosti v obchodných rokovaniach, ktorých príkladom je zverejnenie úvodnej ponuky Spoločenstva v prebiehajúcich rokovaniach s GATS.

Komisia

- **bude naďalej zabezpečovať, aby postoje prijaté Spoločenstvom v medzinárodných obchodných rokovaniach boli v plnom súlade s vnútorným regulačným rámcom EÚ pre verejnoprospešné služby.**

Členské štáty

- **by mali spolu s Komisiou pracovať na zabezpečení plného rešpektovania postojov vnútornej politiky v našej obchodnej politike.**

4.8. Podpora verejnoprospešných služieb v spolupráci na rozvoji

V konzultácii o Zelenej knihe sa zoširoka uznal zásadný význam základných verejnoprospešných služieb pre rozvoj najchudobnejších krajín. Zdôrazňovalo sa, že najväčšou prekážkou zlepšenia týchto služieb v najchudobnejších krajinách je neprítomnosť investícií. V súlade s odporúčaniami uvedenými v oznámení Komisie o reforme štátnych podnikov v rozvojových krajinách[40] plánuje Komisia aj naďalej

[40] Reforma štátnych podnikov v rozvojových krajinách so zameraním na verejnoprospešné služby: Potreba zvážiť všetky možnosti, Oznámenie Komisie, COM(2003) 326, 3.6.2003

pomáhať pri vytváraní funkčného regulačného a inštitučného rámca v rozvojových krajinách ako kľúčového predpokladu podpory investícií a prístupu k financovaniu základných verejnoprospešných služieb.

Cieľom iniciatív EÚ v oblasti vodohospodárstva a energetiky predstavených na svetovom summite o udržateľnom rozvoji je prispieť k dosiahnutiu rozvojových cieľov milénia poskytnutím moderných a cenovo prístupných služieb chudobným. Iniciatívy sa týkajú členských štátov a depozitárov peňazí občianskej spoločnosti ako aj súkromného sektora a rozvíjajú sa na báze kľúčového princípu vlastníctva prostredníctvom stáleho dialógu s partnermi v Afrike a ďalších regiónoch, ktorým sa iniciujú aktivity na národnej a regionálnej úrovni. Iniciatíva v oblasti vodohospodárstva a energetiky sa zameriava na budovanie inštitucionálnej kapacity, krížové sektorové plánovanie a vývoj trhu pomocou cielenej technickej spolupráce a rozšírenej spolupráce s finančnými inštitúciami.

Komisia

- **bude rozvojovým krajinám pomáhať pri vytváraní fungujúceho regulačného a inštitučného rámca ako kľúčového predpokladu podpory investícií a prístupu k financovaniu základných verejnoprospešných služieb.**

PRÍLOHA 1 Definícia pojmov[41]

Terminologické rozdiely, sémantické zámeny a rôzne tradície v členských štátoch viedli v diskusii na európskej úrovni k mnohým nedorozumeniam. V členských štátoch sa v kontexte verejnoprospešných služieb používajú rôzne pojmy a definície, ktoré odrážajú rôzne historické, ekonomické, kultúrne a politické vývoje. Terminológia Spoločenstva sa snaží tieto rozdiely zohľadniť.

Verejnoprospešné služby

Termín «*verejnoprospešné služby*» sa v samotnej Zmluve nevyskytuje. V praxi Spoločenstva sa odvodzuje od termínu «hospodársky všeobecne prospešné služby», ktorý sa používa v Zmluve. Termín «verejnoprospešné služby» je širší než termín «hospodársky všeobecne prospešné služby» a pokrýva trhové aj netrhové služby, ktoré verejné orgány klasifikujú ako verejnoprospešné a podliehajúce špecifickým povinnostiam verejnej služby.

Hospodársky všeobecne prospešné služby

Termín «*hospodársky všeobecne prospešné služby*» sa vyskytuje v článkoch 16 a 86(2) Zmluvy. Nie je definovaný ani v Zmluve, ani v druhotnej legislatíve. V praxi Spoločenstva však existuje rozsiahla dohoda, že tento termín sa vzťahuje na služby hospodárskeho charakteru, ktoré členské štáty alebo Spoločenstvo podriaďujú špecifickým povinnostiam verejnej služby z dôvodu kritéria všeobecného prospechu. Koncepcia týchto hospodársky všeobecne prospešných služieb teda pokrýva najmä určité služby poskytované veľkými sieťovými odvetviami, ako sú napr. doprava, pošta, energetika a komunikácie. Tento termín sa však rozširuje aj na akúkoľvek ďalšiu hospodársku činnosť, ktorá podlieha povinnostiam verejnej služby.

Biela kniha sa podobne ako Zelená kniha sústreďuje hlavne, ale nielen na otázky súvisiace s «hospodársky všeobecne prospešnými službami», lebo aj samotná Zmluva sa sústreďuje hlavne na hospodárske činnosti. Termín «verejnoprospešné služby» sa v Bielej knihe používa len tam, kde sa text vzťahuje aj na služby iného než ekonomického charakteru, alebo kde nie je potrebné špecifikovať ekonomický alebo neekonomický charakter dotknutých služieb.

Verejná služba

Termíny «verejnoprospešná služba» a «hospodársky všeobecne prospešná služba» sa nesmú zamieňať s termínom «*verejná služba*». Tento termín je menej presný. Môže mať rôzne významy, a preto môže viesť k zámenám. Niekedy sa vzťahuje na fakt, že služba je ponúkaná všeobecnej verejnosti, inokedy zdôrazňuje, že službe bola pridelená špecifická úloha vo verejnom záujme, a niekedy sa vzťahuje vlastníctvo alebo štatút subjektu, ktorý službu poskytuje[42]. Preto sa v Bielej knihe tento termín nebude používať.

Povinnosti verejnej služby

V Bielej knihe sa používa termín «*povinnosti verejnej služby*». Vzťahuje sa na špecifické požiadavky, ktoré verejné orgány kladú na poskytovateľa služieb v záujme zabezpečenia plnenia určitých cieľov verejného záujmu napríklad v záležitostiach leteckej, železničnej a cestnej dopravy a energetiky. Tieto povinnosti možno aplikovať na úrovni Spoločenstva, na národnej, alebo regionálnej úrovni.

---

41 Tieto definície sú založené na definíciách použitých v Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, COM(2003)270, 21.5.2004

42 Termín «verejná služba» a termín «verejný sektor» sa často zamieňajú. Termín «verejný sektor» pokrýva celú verejnú správu spolu so všetkými podnikmi kontrolovanými verejnými orgánmi

Verejný podnik

Termín «*verejný podnik*» sa tiež normálne používa na definovanie vlastníctva poskytovateľa služieb. Zmluva zabezpečuje striktnú neutralitu. Podľa práva Spoločenstva je irelevantné, či sú poskytovatelia verejnoprospešných služieb súkromnými alebo verejnými subjektami; podliehajú rovnakým právam a povinnostiam.

PRÍLOHA 2: Hlavné výsledky verejnej konzultácie [43]

1. Význam verejnoprospešných služieb

- Existuje rozsiahly konsenzus o zásadnom význame verejnoprospešných služieb pre európske spoločnosti. Všeobecne sa uznáva aj to, že tieto služby by sa mali poskytovať spôsobom, ktorý kladie na prvé miesto používateľov.
- Neexistuje žiadna dohoda o vzťahu medzi verejnoprospešnými službami a trhovými princípmi.

2. Úloha Európskej únie

- Hoci sa názory na potrebu novelizácie Zmluvy rôznia, všetci sa v podstate zhodujú v tom, že Spoločenstvo by v oblasti verejnoprospešných služieb nemalo dostať ďalšie právomoci.
- Zodpovednosti Spoločenstva a členských štátov sú, zdá sa, jasné. V niektorých oblastiach sa však vyžaduje vyjasnenie predpisov Spoločenstva.
- Všetci sa v podstate zhodujú v tom, že špecifická sektorová regulácia sa nesmie rozšíriť na všetky služby. U niektorých služieb (vodohospodárstvo, odpadové hospodárstvo, miestna verejná doprava) sa však názory rozchádzajú na to, či je žiaduci špecifický regulačný rámec na úrovni Spoločenstva. Zdôrazňuje sa aj potreba zohľadňovať špecifiká niektorých sektorov ako napr. zdravotníctva.
- Existuje rozsiahly konsenzus, že v tejto etape nie je potrebné vytvárať európske regulačné orgány. Zdá sa, že preferovanou možnosťou sú siete národných regulačných orgánov koordinovaných na európskej úrovni.

3. Špecifická sektorová legislatíva a všeobecný právny rámec

- Názory na potrebu všeobecného legislatívneho rámca zostávajú rozdelené. Existuje však dohoda o pretrvávajúcej potrebe špecificky sektorovej legislatívy.
- Mnohé príspevky zdôrazňujú výhody jestvujúcich sektorových politík. Iné poukazujú na to, že liberalizácia má negatívne sociálne a hospodárske dôsledky.

4. Hospodársky všeobecne prospešné služby a neekonomické služby

- Mnohí prispievatelia majú pocit, že rozdiel je dôležitý. Viacero prispievateľov však žiada okrem ekonomických kritérií aj ďalšie kritériá – neekonomické kvôli vytvoreniu väčšej právnej istoty.
- Hoci existuje určitý záujem o ďalšie vyjasnenie situácie v organizáciách poskytujúcich sociálne služby podľa zákonov Spoločenstva a o ochranu neekonomických verejnoprospešných služieb, ktoré sú súčasťou európskeho sociálneho modelu, väčšina sa zhoduje v tom, že Spoločenstvo by nemalo dostať ďalšie právomoci ani v oblasti neekonomických služieb.

[43] Nasledujúce body sú založené na pracovnom materiále Komisie, Správa o verejnej konzultácii k Zelenej knihe o verejnoprospešných službách, SEC (2004) 326, 15.3.2004

5. Spoločný súbor povinností

- Na potrebu a uskutočniteľnosť stanovenia spoločného súboru povinností na úrovni Spoločenstva sú rôzne názory. Zatiaľ čo niektorí prispievatelia zdôrazňujú potrebu stanoviť povinnosti verejnej služby pre každý sektor osobitne, ďalšie pripomienky argumentujú, že vhodná a nevyhnutná je spoločná koncepcia.

- Zdá sa, že existuje rozsiahly konsenzus, že regulácia na úrovni Spoločenstva by mala určovať princípy a ciele, zatiaľ čo členské štáty by mali byť schopné implementovať a špecifikovať predpisy podľa špecifických situácií a potrieb na národnej a regionálnej úrovni.

- Neexistuje žiadna dohoda o efektívnej implementácii požiadaviek v legislatíve Spoločenstva, ani o vplyve týchto požiadaviek na sociálnu a územnú jednotu. Hovorí sa, že je ešte príliš skoro na vytvorenie nejakého názoru, a že je potrebné podrobnejšie hodnotenie.

- Názory na potrebu zaviesť dodatočné povinnosti na úrovni Spoločenstva a na potrebu rozšíriť jestvujúce požiadavky na ostatné verejnoprospešné služby sú rôzne.

6. Špecifické povinnosti sektorov

- Zdá sa, že zavedenie dodatočných špecifických povinností pre sektory na úrovni Spoločenstva má v tejto etape slabú podporu. Hovorí sa však, že situácia v jednotlivých sektoroch by sa mala zblízka monitorovať najmä vzhľadom na bezpečnosť zásobovania. Z niektorých sektorov zazneli aj výzvy na zlepšenie prístupu a vzájomného prepojenia.

- Ohľadom otvorenia vodohospodárskeho sektora na úrovni Spoločenstva neexistuje žiadna dohoda.

- Existuje rozsiahla zhoda v tom, že v tomto štádiu by žiadne špecifické opatrenia Spoločenstva nemali vziať na seba podobu mediálneho pluralizmu, a že ochrana pluralizmu by mala byť ponechaná na členské štáty.

7. Definícia povinností a výber organizácie

- Niektoré príspevky poukazujú na problémy, ktoré podľa respondentov vyplývajú z uplatňovania zákonov Spoločenstva najmä v oblasti obstarávania a štátnej pomoci. Vyzývajú vyjasniť predpisy o koncesiách a partnerstvách verejných a súkromných subjektov. Niektoré pripomienky sa týkajú aj situácií, kde sa prekážka konkurencie na vnútornom trhu vytvorila na národnej úrovni.

- Pripomienky sa zväčša zhodujú v tom, že ďalšia harmonizácia povinností verejnej služby na úrovni Spoločenstva nie je žiaduca.

- Mnohé príspevky vyjadrujú záujem o flexibilnú a nebyrokratickú výmenu najlepších postupov a referenčných kritérií pre organizáciu verejnoprospešných služieb.

8. Financovanie verejnoprospešných služieb

- Rázne sa volá po vyjasnení a zjednodušení pravidiel financovania verejnoprospešných služieb, najmä štátnej pomoci. Nedávny rozsudok ECJ v kauze Altmark sa pokladá za pozitívny, ale nie dostatočný.

- Existuje aj rozsiahly konsenzus, že členské štáty si musia aj naďalej sami slobodne určovať najvhodnejší spôsob financovania verejnoprospešnej služby za predpokladu, že sa nebude zbytočne skresľovať konkurencia.

9. Hodnotenie verejnoprospešných služieb

- Hoci na ***celkový*** význam hodnotenia sú rôzne názory, existuje rozsiahly konsenzus, že hodnotenie by malo byť komplexné a zohľadňovať politické, sociálne, hospodárske a ekologické kritériá.

- Neexistuje žiadna dohoda ohľadom rozsahu služieb, ktoré majú podliehať hodnoteniu, ani ohľadom nevyhnutných procedurálnych a inštitucionálnych opatrení.

10. Vnútorný rozmer

- Existuje jasná požiadavka zabezpečiť, aby boli postoje, ktoré Spoločenstvo zaujíma v medzinárodných obchodných rokovaniach, v plnom súlade s vnútorným regulačným rámcom EÚ.

- Viaceré pripomienky žiadajú vzhľadom na medzinárodné obchodné rokovania aj viac informácií a transparentnosti.

- Zoširoka sa uznáva zásadný význam nevyhnutných základných služieb pre rozvoj najchudobnejších krajín. Ako hlavný problém boli identifikované prístup k financiám a pritiahnutie zahraničných investícií.

PRÍLOHA 3: PREHĽAD VÝZNAMNÝCH SEKTOROVÝCH REVÍZIÍ

Elektronické komunikácie

- Revízia akčného plánu *e*Europe do júna 2004
- Revízia ustanovení nariadenia Komisie 2002/77/ES o sieťach káblovej televízie do konca roka 2004
- Revízia rozsahu univerzálnej služby podľa smernice o univerzálnej službe 2002/22/ES do júla 2005
- Revízia balíka elektronických komunikácií do júla 2006

Pošty

- Správa o aplikácií poštovej smernice do konca roka 2004 a potom každé dva roky
- Do konca roka 2006 správa založená na štúdii potenciálneho vplyvu úplného ukončenia vnútorného poštového trhu v r. 2009 na univerzálnu službu. Návrh na úplné ukončenie vnútorného poštového trhu alebo určenie akéhokoľvek iného kroku vo svetle záverov štúdie, v prípade potreby s potvrdením dátumu 2009

Elektrická energia

- Výročné správy o aplikácii smernice 2003/54/ES vrátane správy o povinnostiach verejnej služby každé dva roky
- Podrobná správa o pokroku vo vytváraní vnútorného trhu s elektrinou do 1. januára 2006. Návrh pre EP prípadne Radu, aby garantovali vysoké štandardy verejnej služby
- Správa o implementácii nariadenia 1228/2003 o sieťovom prístupe pre cezhraničné výmeny elektrickej energie do júla 2006
- Návrhy pre EP prípadne Radu na zabezpečenie úplnej a efektívnej nezávislosti operátorov rozvodných systémov do 1. júla 2007. V príslušných prípadoch sa tieto návrhy budú zaoberať aj otázkami dominantnosti na trhu, trhovej koncentrácie a predátorského alebo protikonkurenčného chovania

Plyn

- Výročné správy o aplikácii smernice 2003/55/ES vrátane správy o povinnostiach verejnej služby podávanej každé dva roky
- Podrobná správa o pokroku vo vytváraní vnútorného trhu s plynom do 1. januára 2006. Návrh pre EP prípadne Radu, aby garantovali vysoké štandardy verejnej služby
- Návrhy pre EP prípadne Radu na zabezpečenie úplnej a efektívnej nezávislosti operátorov rozvodných systémov do 1. júla 2007. V príslušných prípadoch sa tieto návrhy budú zaoberať aj otázkami dominantnosti na trhu, trhovej koncentrácie a predátorského alebo protikonkurenčného chovania

Voda

- Prezentácia výsledkov hodnotenia vodohospodárskeho sektora Komisiou do konca roka 2004

Doprava

- 2004: Schválenie druhého balíka opatrení pre železnice EP a Radou, ktorý je momentálne v stave posudzovania
- Prijatie tretieho balíka opatrení pre železnice EP a Radou do konca r. 2004
- Prijatie navrhovanej regulácie požiadaviek verejnej služby a prideľovania verejných zákaziek na poskytovanie služieb v osobnej železničnej, cestnej a vnútroštátnej námornej doprave EP a Radou do konca roka 2004

Vysielanie

- Správa o aplikácii realizačnej smernice „Televízia bez hraníc", v prípade potreby so sprievodnými legislatívnymi návrhmi začiatkom roka 2005